

Til
Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

Deres referanse 15/71

Tromsø 2. januar 2016

Høringsuttalelse om endringer i energiloven § 4-2 - Flere eksportkabler til EU?

Jeg står ikke på høringslista, men sender likevel en uttalelse med grunnlag i høringsbrevet som åpner for at også "andre" enn de som står på høringslista kan uttale seg.

Uttalelsen nedenfor tar opp to spørsmål, dels spørsmålet om den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved økt kapasitet i det norske utenlandsnettet, og dels spørsmålet om alternativ bruk av overskuddet av norsk vannkraft.

De mellomlandskablene Norge har hatt de siste årene, har en teoretisk kapasitet til å frakte mer enn 30 TWh strøm (eksport + import). Med den forbindelsen som ble åpnet til Danmark for et år siden, og de planlagte kabler til Tyskland og England, vil Norge få en eksport-/importkapasitet på ca. 60 TWh, altså nesten halvparten av vår årlige produksjon av fornybar energi (ca. 140 TWh). Dersom de foreslåtte endringene fører til ytterligere to-tre kabler til EU, (jfr. høringsnotatets formulering: "vil kunne drive frem flere prosjekter"), kan eksportkapasiteten raskt komme opp i 70-90 TWh dersom hver av de nye kablene får en kapasitet på 12-13 TWh. Regnestykket blir tilsvarende om man regner i effekt.

Dette kan få flere typer konsekvenser: For det første vil Norge få en så stor eksportkapasitet at det kan bli så lite fornybar strøm til norske forbrukere og industri at vi får europeiske strømpriser i Norge. Det gamle kravet til kraftselskapene om primært å dekke det lokale kraftbehovet i Norge, ble avvirket allerede på 1990-tallet. Når kablene er på plass, kan strømmen i stor grad gå til EU om sommeren/høsten – uten tanke på norsk forsyningssikkerhet, og med betydelige konsekvenser for vinterprisen på strøm til norske forbrukere. Dersom den norske kraftmixen blir mer lik den europeiske, kan vi i alle fall se bort fra at de norske el-bilene blir særlig forskjellige fra fossilbilene når det gjelder CO₂-utslipp.

Bli det for lite fornybar kraft i Norge, kan to "løsninger" bli aktuelle, i kombinasjon: Dels kan man importere strøm konvertert fra kull, gass og olje fra EU (eller fra norske gasskraftverk), og dels kan bransjen realisere de 100 vindparkene som foreløpig har fått konsesjon, og som vil trenge like stor plass (i urørt natur) som Vestfold fylke - og flere kan komme etter.

I tillegg er det nå i ferd med å bli slik at Norge ikke vil kunne kompensere for den eksporterte vannkrafta ved å importere vind- og solkraft fra EU. EU trenger sjøl sin begrensede mengde fornybar energi, og i løpet av noen få år vil lagringsproblemene for ustabil EU-vind og EU-sol løses med bedre batterier, hydrogen m.m. og med de nettløsninger som er underveis internt i EU. Forestillingene om at Norge skal utvikles til "et batteri for Europa", der vi skal selge dyr strøm om dagen, og importere billig strøm om natta, er urealistisk. Samfunnsøkonomien i batteritanken er helt fraværende, sjøl om

enkelte selskaper kanskje kan tjene litt på en slik ordning – fordi norske forbrukere og norsk industri vil måtte betale en saftig overpris på den ”vinterstrømmen” de bruker.

Også en del andre fakta glemmes ofte når man drømmer om ”en bedre utnyttelse av kraftsystemer” og om ”å utvikle verdiene i den norske vannkraften” (som det heter i høringsnotatet): Det koster mye energi å frakte energi – det har vært antydning at over 5 % av energien tapes i overføringsnettet. Her er det vanskelig å tallfeste energitapet, men dersom det fraktes 70-90 TWh til og fra EU, skulle energitapet kunne tilsvare årsproduksjonen ved ganske mange Alta-kraftverk.

Men det viktigste tapet for Norge ved en ytterligere økning av eksportkapasiteten, har naturligvis sammenheng med at vi selv trenger den vannkrafta vi produserer. Ut fra EUs beregninger er over 30 % av den energien som brukes i Norge fossil. I tillegg vokser behovet for nye arbeidsplasser, parallelt med nedtrappingen av virksomheten på sokkelen. Norge trenger altså nye arbeidsplasser og *nye el-baserte produkter*. De kan skaffes – om myndighetene (og industrien) vil. Landet trenger el-produkter som kan selges/eksporteres, ikke strøm på billigsalg til EU.

En langsiktig norsk energistrategi tilsier at forslaget om endringer i energiloven (nye eksportkabler til EU) bør droppes. Vi trenger ikke flere tapsprosjekter i norsk energipolitikk.

Tromsø 2. januar 2016

Odd Handegård